

 Universitat Autònoma de Barcelona
Facultat de Psicologia – Curs 2003/2004
Llicenciatura en psicologia

HISTÒRIA DE LA PSICOLOGIA A CATALUNYA **26978**

Unitat de Psicologia Bàsica
Departament de Psicologia de l'Educació

Professor: Milagros Sáiz Roca

OBJECTIUS

Com qualsevol altre matèria històrica aquesta assignatura pretén fer comprensible el desenvolupament del coneixement psicològic que ha anat transformant-se dins del diversos contextos fins arribar als models científics actuals. Si ha estat fonamental conèixer com això s'ha desenvolupat dins de la Psicologia mundial, ho és també fer-ho dins del nostre país. Apropar-se a la pròpia història disciplinar permet adquirir una perspectiva que ens facilita comprendre la actualitat de la Psicologia a Catalunya, i més encara si aquesta evolució psicològica catalana l'anem contrastant amb els esdeveniments psicològics que han tingut lloc a la resta del món i a Espanya. Serà un dels principals objectius fer conèixer als estudiants com es va desenvolupar la psicologia aplicada i així veurem l'evolució de la psicologia publicitària, educativa, clínica, jurídica, del treball, psicomètrica, aeronàutica, etc.

TEMARI

1. Una visió panoràmica de la psicologia del segle XIX a Espanya i a la resta del món.
2. La psicologia en el marc de la filosofia i la medicina catalanes del segle XIX.
3. Els inicis de la psicologia experimental.
4. La recepció de la psicologia experimental a Catalunya: Ramon Turró pare de la psicologia científica catalana.
5. La renovació pedagògica catalana i les seves implicacions amb la psicologia.
6. Els inicis de la psicologia aplicada.
7. Catalunya capdavantera dins del procés de l'aplicació psicològica.
 - 7.1. El Secretariat d'Aprenentatge i la tasca impulsora d'en Ruíz Castellà.
 - 7.2. L'Institut d'Orientació Professional i la figura d'en Emili Mira i López.
 - 7.3. El Laboratori d'experimentació psicològica del Grup Benèfic i les primeres temptatives de la tutelació de menors.
8. Els laboratoris de psicologia experimental de Barcelona.
 - 8.1 El Laboratori de Psicologia Experimental de la Mancomunitat de Catalunya.
 - 8.2 El Laboratori de Psicologia Experimental del Col·legi Màxim de Sarrià.
9. L'expansió de la psicologia aplicada fins al 1939.

- 9.1. Els anys daurats de l'Institut Psicotècnic de la Generalitat de Catalunya: el Consultori Mèdico-Pedagògic, el Seminari de Publicitat, la Secció d'Higiene Mental, la selecció i l'orientació professional, etc.
- 9.2. El primer institut de psicologia clínica infantil: La Sageta.
- 9.3. L'estudi de l'anormalitat: l'Institut Torremar, les Escoles Vilajoana, el Laboratori de la Paraula, etc.
10. Catalunya després de la guerra.
11. La lenta recuperació i els inicis de l'ensenyament universitari als anys 60.
12. Una mirada a la psicologia catalana dels darrers anys.

ESTRUCTURACIÓ DE L'ASSIGNATURA

L'assignatura d'Història de la Psicologia a Catalunya està estructurada a tres nivells per tal d'arribar a aconseguir els seus objectius:

- **Primer nivell: Classes teòriques i de debat.**

Aquestes classes, previstes d'una hora dos cops per setmana, estan pensades com a seminaris de debat i discussió amb els estudiants. Aquests debats poden venir donats, per exemple, per lectures d'obres originals dels autors que van contribuir al desenvolupament de la psicologia al nostre país o d'articles generals que expliquin, o bé algunes temàtiques concretes narrades per historiadors de la psicologia sobre institucions, gabinets psicopedagògics, clíniques psicològiques, etc, o bé el context social, històric i cultural del moment temporal que estiguem analitzant. També hi hauran classes magistrals del professor sobre determinats aspectes, que serviran de punt de partida de posteriors discussions a la classe. En alguns casos es podrà fer el seguiment de l'assignatura des de casa mitjançant la xarxa d'intranet que ofereix l'Autònoma Interactiva, a través de preguntes que es proposaran i que hauran de ser contestades per aquells estudiants que no puguin assistir aquell dia de classe. Aquests tipus de classes ajudaran a l'avaluació continuada de l'estudiant.

- **Segon nivell: Classes pràctiques.**

Amb aquestes classes d'una hora setmanal es pretén que l'estudiant: 1) aprengui la cerca documental d'una forma general que pugui aplicar a totes les àrees d'estudi de la Psicologia, per tal que acabi sabent trobar informació i localitzar-la. Es dedicarà especial atenció a les pàgines web que donen informació sobre història de la psicologia, 2) adquireixi una postura crítica tot analitzant textos originals dels autors que configuren el desenvolupament de la Psicologia a Catalunya, contrastant les seves idees amb les d'altres autors i escoles psicològiques del reste del món, i, 3) entri en contacte amb els materials psicològics que es feien servir a la Psicologia del nostre país: tests, instruments i aparells, material psicopedagògic, entrevistes clíniques, material de selecció professional, qüestionaris dels tutelars de menors, etc.

- **Tercer nivell: Docència tutoritzada.**

Aquesta docència és no presencial i no obligatòria i té com a principal objectiu aprofundir més l'assignatura. Es buscaran temes d'interès pels estudiants i aquests temes triats s'analitzaran en profunditat a través de la lectura d'articles,

llibres, fonts original, preguntes proposades pels estudiants o el professor, etc. Aquests anàlisis i debats poden ser útils pel desenvolupament del treball en profunditat que haurà d'elaborar l'estudiant.

AVALUACIÓ

Aquesta assignatura avaluarà als seus estudiants:

1. D'una forma continuada a través de la seva participació als debats i discussions que es realitzaran a les classes tant teòriques, com pràctiques, com per via e-mail. Això farà que l'estudiant no tingui que passar cap examen final, sinó que el seu aprenentatge serà poc a poc mitjançant un estudi pausat i a la seva mida.
2. A través d'un treball de desenvolupament d'un dels temes o apartats tractats a l'assignatura, aquell que l'estudiant prefereixi, com pot ser un estudi dels inicis de la psicologia de la publicitat, la psicologia forense, alguna institució clínica, escolar, etc. Aquest treball l'anirà realitzant des de l'inici de curs i a mesura que va aprofundint l'assignatura, guiat pel professor.

BIBLIOGRAFIA

Blanco, F. (1997). *Historia de la Psicología española*. Madrid: Biblioteca Nueva.

Carpintero, H. (1994). *Historia de la psicología en España*. Madrid: Pirámide.

Galí, A. (1981). *Història de les institucions i del moviment cultural a Catalunya (1900-1936)*. Barcelona: Fundació Alexandre Galí.

Sáiz, M. (2002). *Els inicis de la psicologia científica i aplicada a Catalunya (1900-1939)*. Barcelona: Avesta.

Sáiz, M. y Sáiz, D. (1993). *El establecimiento de la Psicología científica en España*. Barcelona: Avesta.

Sáiz, M. y Sáiz, D. (coord.) (1996). *Personajes para una historia de la psicología en España*. Madrid/Barcelona: Pirámide/Ediciones U.A.B.

Siguan, M. (1981). *La psicología a Catalunya*. Barcelona: Edicions 62.

Tortosa, F. (coord.) (1998). *Una historia de la Psicología moderna*. Madrid: McGraw Hill.